

Posudek na bakalářskou práci

Tomáš Krákora

ŽIDOVSKÉ KNIHY TESTAMENTŮ OD KONCE 17. DO POLOVINY 18. STOLETÍ

Předložená bakalářská práce je věnována dosud nepublikovaným a badatelsky nevyužitým dokumentům k dějinám pražské židovské obce, které jsou uloženy v Archivu hlavního města Prahy. Na základě jejich obsahu si autor práce vytkl v podstatě dvojí cíl: jednak sledovat a zhodnotit testamentární praxi v pražské židovské obci 17.-18. století, což samo o sobě znamená originální přístup, jednak studované Knihy testamentů diplomaticky zpracovat a analyzovat z hlediska typologie zápisů, osob a záměrů testátorů atd. Jde tedy o vytvoření určité části obrazu pražských židovských dějin v úředních pramenech nežidovské provenience, jejichž základem jsou ovšem písemná nebo ústní prohlášení konkrétních obyvatel pražského ghetta.

Práce má proto dvě logicky a přehledně koncipované části, které zahrnují kromě úvodní kapitoly, věnované pramenům a metodice zpracování, čtyři další kapitoly. Z nich kap. 2 - 3 obsahují zasvěcený historický přehled o testamentární praxi v židovské tradici, jak je zachycena od biblických dob přes pojednání v rabínském právu až do období středověku a renesance specificky v českých zemích. Kap. 4 se zabývá otázkami dědického práva a jeho uplatňování podle zpráv dochovaných pramenů. Druhou část práce tvoří kap. 5, v níž autor práce přináší podrobnou analýzu Knih testamentů podle stanovených kritérií.

Výsledky analýzy jsou částečně obsaženy v grafech a tabulkách přílohy, která také prezentuje ukázky zápisů (testamenty, inventáře, kvitance) vztahujících se k některým osobám uváděným v jednotlivých oddílech rozboru. Tuto přílohu hodnotím jako velmi přínosnou pro porozumění systému zápisů i jako podnět k dalšímu rozšíření materiálové studie k danému tématu.

V teoretické i analytické části práce autor použil primárně obě nevydané Knihy testamentů pražských Židů, dále edice pramenů a odbornou literaturu z oblasti archivnictví, historie i judaistiky. Jak prameny, tak dosavadní literaturu k danému tématu autor charakterizuje v úvodní kapitole práce.

V závěru práce autor správně hodnotí význam studia testamentů pro zjištění testamentární praxe v židovských obcích a v konkrétní rovině pro hlubší poznání sociální a demografické struktury židovské obce (v tomto případě v Praze). Souhlasím také s jeho názorem, že v tomto ohledu by velmi prospělo srovnání s dobovým materiálem nežidovské, tj. křesťanské provenience, ale zároveň – v případě, že by se věnoval tomuto tématu i nadále – doporučuji rozšíření komparačního materiálu o záznamy odkazů, donací atd., zachycené v dochovaných knihách židovských obcí (pinkasy obcí, pohřebních bratrstev a dalších spolků, hazkarot nešamot). V každém případě je třeba počítat s fragmentárním charakterem těchto pramenů.

Bakalářskou práci Tomáše Krákory hodnotím jako velmi přínosný, pečlivě zpracovaný příspěvek ke studiu a zpřístupňování archivních pramenů k dějinám Židů v českých zemích. K obsahu, struktuře, použité metodologii a výsledkům práce nemám připomínky. Několik následujících poznámek je míněno jako podnět k další etapě práce.

1) Jazyk testamentů a inventářů:

s. 40: „das jüdische Original“ (mnohokrát), „aus den jüdischen in das teutsche transferiert“; jde o hebrejštinu nebo Judendeutsch?

s. 42: sepisování majetku vdovou – hebrejsky nebo Judendeutsch ?, v obou případech patrně přísežným písařem či jiným povoláním

s. 49: otázka hebrejštiny – v posledním citovaném příkladu uvedeny účelově liturgické texty, patrně tedy není hebrejštiny jazykem celého ustanovení

2) Zaměstnání:

s. 46: je „zlatník“ potvrzen jiným kontextem? V r. 1727? Výraz Goldschmid(t) běžně existoval jako přízvisko/rodinné jméno

3) Další:

s. 48: chybné přečtení měsíce v datu? 26. Küssen 451 = 25. 4. 1691 ... správně Nissan

s. 60, pozn. 266 a 269: chybné odkazy na dřívější s. a pozn. –

s. 9, pozn. 9 a 7... správně s. 13, pozn. 40 a 38

4) Upozorňuji ještě na překlepy /chyby, které trochu kazí výborný dojem:

s. 38: ohlášení vydavatelovi vůle,

s. 39: hlubší rozbor výše vytčenému rozdělení textu,

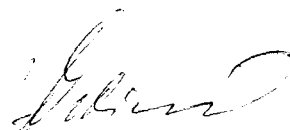
s. 55: vdovy obdrželi, dcery dostávali

s. 58: odříkávat kadiš „po celý rok a ve výroční dny“

Celkové hodnocení:

Bakalářská práce Tomáše Krákory je nepochybně kvalitním a velmi zajímavým příspěvkem k detailnímu studiu pramenných materiálů týkajících se židovských dějin a kultury. Autor prokázal své znalosti v oboru archivnictví a pomocných věd historických, schopnost orientace v archivních fondech a jejich technického zpracování. Daný cíl práce byl splněn a práce také po obsahové i metodické stránce zcela odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci. Má veškeré formální náležitosti – obsah, pečlivě zpracovaný poznámkový aparát, bibliografii, anotaci, resumé a velmi vhodně vybrané přílohy. Jednoznačně doporučuji tuto práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou. Doporučuji také publikaci v některém odborném periodiku.

V Praze dne 11. září 2010.

Doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.
Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK